

Therecie

FRYGTLØS

SIDE 11

Makkak

FRA TORSK OG STOFBLEER TIL FILTHATTE OG EMAIL

SIDE 35

Najârak

SORGEN GAV STYRKE

SIDE 53

Juaanna

HÅBLØSHEDEN OG LYKKEN I MØRKET

SIDE 75

Maarat

KAMPEN MOD MISBRUGET

SIDE 95

Heidi

FREMMED I SIT EGET LAND

SIDE 115

Marianne

UDSYNET HAR GIVET INDSIGTEN

SIDE 135

Forord

Stolte, seje, smukke og stærke. Sådanne kvinder findes der rigtig mange af i Grønland. Overalt, hvor vi er kommet, er vi blevet betaget og fascineret af de grønlandske kvinder, der med deres vidt forskellige livsvilkår demonstrerer en imponerende evne til at få livet til at gå op i en højere enhed.

Med deres stille viljestyrke, deres ro, deres utrættelige energi og udholdenhed, deres integritet og deres livsglæde har de en stor del af æren for, at det grønlandske samfund til stadighed udvikler sig.

De optræder sjældent i medierne, blander sig nødigt i partipolitik, sidder ikke på erhvervslivets topposter. Men de er der, og de får familierne, de nære samfund til at hænge sammen. De kæmper på hver deres måde for at gøre verden bedre der, hvor de er.

Kvinderne har altid spillet en stor rolle i det grønlandske samfund. Det var dem, der holdt sammen på bopladserne og familierne, når mændene var på fangst. Det var dem, der blev de første lønarbejdere, da fiskefabrikkerne kom til. Og nu er det også kvinderne og pigerne, der besætter de fleste af pladserne på uddannelsesinstitutionerne. Med tiden er det sandsynligt, at de i kraft af uddannelsesniveaet, ambitionerne og overskuddet vil blive mere synlige.

Vi ønsker med denne bog at give et nuanceret portræt af en god håndfuld af de mange, mange stærke kvinder i Grønland. Vi vil vise, hvordan de lever i dag, fortælle deres historier, formidle deres drømme. Vise, at der er stærke kvinder overalt i Grønland, og at lykke, styrke og indflydelse ikke nødvendigvis har med økonomi og partipolitik at gøre. At bevidste valg, engagement og sommetider ambitioner og ofre kan give respekt og selvrespekt.

Vi har besøgt både fåreholderstedet, bygden og byen. Mødt præsten, fangerkonen, den selvstændige og skolelederen. Blandt andre. Mange af dem har levet et barskt liv, kender alt for meget til druk, vold og misbrug. Men fælles for dem er, at de har taget kampen op. De har arbejdet sig hen, hvor de er i dag, de er bevidste om fortid og fremtid, og de har noget at give.

Vi har besøgt dem alle og er blevet mødt med en åbenhed og en tillid, som har overvældet os. Kvinderne i bogen har oprigtigt og ærligt fortalt os deres dybt personlige oplevelser og tanker og givet os lov til at offentliggøre det. Vi har valgt at videregive deres fortællinger, sådan som de selv har oplevet dem. Sandsynligvis findes der også andre opfattelser af de begivenheder og mennesker, de beretter om, men vi vil fortælle deres udgave af sandheden og har derfor også enkelte steder valgt at ændre navnene på nogle af dem, kvinderne fortæller om.

Det kræver mod at stå frem på denne måde, og vi takker Therecie, Makkak, Heidi, Maren, Juaanna, Marianne og Najärak inderligt for deres medvirken.

Pia og Ulrik

Therecie

FRYGTLØS

Therecie Det er sensommer, og med de store fjeldes runde former og gråbrune sandfarver virker stedet helt goldt og ørkenagtigt. Selv om det er årstiden med midnatssol, trænger ingen varme gennem det tætte skydække. Det småregner og blæser, så der er skumtoppe på vandet i bugten, hvor jollerne og et par enkelte større speedbåde ligger og venter på bedre vejr. Grusvejene mellem de maleriske huse, hvoraf mange efterhånden godt kunne trænge til netop maling, er næsten mennesketomme. Hist og her er der dog lige en brandert, som skal bæres hjem eller til danseмик.

Det er lørdag aften i Ittoqqortoormiit lige efter lønningsdag, og enkelte steder vidner cigaretrøg og musik fra åbne vinduer om en spontan fest.

I udkanten af byen, nede ved vandkanten, står tre kvinder. De småsnakker og skutter sig, selv om de er varmt klædt på. Det er koldt at stå stille længe ad gangen. Kvinderne fisker. To af dem blot med liner uden stang, den sidste med en moderne teleskopstang. Det er mest grimme ulke, der bider på, men de er også okay. De kan sagtens spises, når man først lige vænner sig til de mange ben.

Kvinden med det moderne udstyr er Therecie Pedersen. Hun tager fangsten med hjem, gør fiskene i stand, så de er fryseklar i plasticposer. Men Therecie beholder ikke fiskene selv. Med jævne mellemrum tager hun sådan en fisketur og giver resultatet til et par af byens gamle, der ikke længere selv kan sørge for deres egen mad. En helt naturlig gestus for den 50-årige kvinde, der hele sit liv har kæmpet for, hjulpet, støttet og beskyttet andre og som har haft en stærk tendens til at glemme sig selv i sin oprigtige opofrelse. Det mest selviske ved Therecies fisketure er, at hun tillader sig at nyde naturoplevelserne i fulde drag. Hun tænker så godt, mens hun venter på fiskenes bid. Reflekterer over livet og får måske også lige en ide til designet af en ny sælskindshue, hun kan sy til vinter.

ANDERLEDES FRA BEGYNDELSEN

Therecie blev bogstaveligt talt født ind i en stor familie. En iskold decemberdag

i 1955 fik moderen fik veer. Faderen var på moskusjagt, og i familiens lille hus rykkede børn og voksne sammen for at holde varmen og tage imod den lille ny. Faderen kom hjem midt under fødslen, og som altid var slæden fyldt med fangstbytte. Han skyndte sig at koge moskuskød, mens konens veer tog til. Det var for sent på aftenen til, at børnene kunne sendes ud og lege, så de blev placeret under den moskusskind-beklædte seng og lå på maven med hver sin skål nykogt moskuskød foran sig og spiste velfornøjet, mens deres mor lå oven over dem og fødte en lille pige. Katinka Therecie Frederikke blev hun døbt, og hun var nummer ni i en søskendeflok, der med tiden voksede til 13.

Familiens sammenhold og fællesskab var stærkt og tæt, men allerede fra hun var ganske lille, følte Therecie sig anderledes, og hun fornemmede forældrenes uforståelige gøren forskel på hende og især hendes søstre. Familien boede i Ittoqqortoormiit, og Therecies far var en af byens dygtigste og flittigste fangere. Altid kom han hjem med moskusokser, isbjørne og masser af andre dyr, og altid var hans kone klar til at flænse sælerne, rense skindene og i det hele taget gøre alt det, som en god fangerkone skulle.

Therecie var stolt af sin mor og far, og hun sugede til sig af deres viden og kunnen. Søstre blev opflasket med og grundigt oplært i alle fangerkonens dyder. Men ikke Therecie. Når hun med længselsfulde blikke så søstrenes arbejde med tsakkeq*, fik hun at vide af moderen, at det ikke var noget for hende.

Therecie forstod ikke hvorfor. Hun var ulykkelig og følte sig uduelig, anderledes og uønsket. Det gjorde ondt.

En dag trak moderen hende til side og sagde indtrængende, at uanset hvad der skete i hendes liv, måtte Therecie ALDRIG blive fangerkone. Hun skulle gå i skole og tage en uddannelse. Når resten af familien hvert år forlod huset i byen for at overvintre ved fangststedet Kap Brewster, så blev Therecie anbragt ved sin storebror og dennes kone i den nærliggende bygd Kap Tobin, hvor hun kunne gå i skole hele tiden og det endda med børnene af bygdens mange danske ansatte på vejrstationen. Therecies far underviste i disse perioder hendes søskende på overvintringsstedet, men hun skulle være god til dansk og skulle altså passe skolegangen. Først mange

år senere fik hun at vide, at forskelsbehandlingen skyldtes moderens løfte til sin mor. Mormoderen Katinka, som Therecie er opkaldt efter, var også fangerkone og meget nedslidt efter årene med det hårde fysiske arbejde. Og hverken hende eller Therecies mor ønskede det hårde og krævende liv som fremtiden for deres lille pige.

Men da forklaringen endelig blev givet til Therecie, havde barndommens særbehandling allerede givet dybe ar i sjælen. Altid havde hun følt sig ubrugelig og udstødt af den øvrige families fællesskab. Når hun boede sammen med forældrene og sine søskende i byen om sommeren, sad hun ofte lidt for sig selv. Kiggede misundeligt på sine brødre og søstre, som kravlede rundt på mor og far og tiltuskede sig masser af kærtegn. Therecie ønskede sig også brændende knus og kys, men var for usikker og bange for afvisning til at opsøge det.

DE HOVEDLØSE HØNS

Som 13-årig blev hun lige som et hav af andre grønlandske børn på den tid sendt til Danmark for at blive bedre til dansk og få mere undervisning. Hun fortsatte på en dansk ungdomsskole, fik gode venner og affandt sig fint med livet langt væk fra familien.

Hun sluttede ungdomsårenes ophold i Danmark med et år i huset, blandt andet hos en familie på en gård ved Odder i Østjylland. Her havde Therecie en række huslige pligter, og hun skulle passe familiens to børn. Derudover bestod jobbet også i at samle æg tre gange om dagen hos gårdens mange høns. Og det var ikke altid en udelt fornøjelse for den grønlandske pige, der var ukendt med de fjerede kræ. Da bondemanden skulle vise hende til rette, tog han hende også med ud i stalden til hønsene. Da han åbnede døren, baskede og løb hønsene hen imod ham og Therecie, mens deres fredelige kaglen forandrede sig til en infernalsk larm. Therecie var skrækslagen og troede, at de angreb, og hun løb skrigende derfra. Bondemanden måtte berolige hende med, at hønsene troede, de skulle fodres, og det næste besøg i stalden var mere succesfuldt. Therecie lærte, hvordan hun kunne lempe hønsene væk fra reden uden at blive hakket på, så hun kunne samle æggene. Hendes forhold

til dyrene forbedredes, om end det aldrig blev lykkeligt. Therecie havde dog ikke noget imod udfordringer, og da bondemanden spurgte, om hun ville være med til at slagte nogle af hønsene, så var hun helt med på den og syntes, det var et spændende projekt. Desuden var hendes far jo fanger, så det mente hun bestemt, at hun sagtens ville kunne klare.

Hun vidste ikke, hvad hun skulle forvente, for hun anede ikke, hvordan en slagtning foregik. Når hendes far, storfangeren, kom hjem med fugle, vidste hun, at han havde skudt dem med sin riffel. Og han havde også lært hende, hvordan hun kunne tage livet af en såret fugl ved at vride halsen om på den. Men hvordan skulle det gå for sig med hønsene? Dagen oprandt, og Therecie var spændt og forventningsfuld, nu skulle hun lære noget nyt. Bondemanden tog hende med ud i hønsestalden, og her fik hun sin første overraskelse. Han samlede med rutineret hånd fire-fem høns og bar dem i deres fødder uden at blive hakket. Therecie fik et par håndfulde af de levende fugle med sig, og så begyndte vandringen ud af stalden og rundt om gården til en lille plads, hvor der stod en stor træstub med en kraftig pind liggende ovenpå. Therecie undrede sig over, hvor riflen mon var, men nåede ikke at tænke mange tanker, før bondemanden havde taget en høne fra Therecies hånd, slået den bevidstløs med pinden, på mystisk vis fremtryllet en økse og uden tøven hugget hovedet af den.

Therecie var målløs, men chokket blev blot endnu større, efterhånden som seancen udviklede sig. Hun stod stadig med hænderne fulde af de levende høns, da hun kom til at se på det afhuggede hovede ved siden af huggeblokken. Øjnene rullede stadig, men det nåede hun næsten ikke at registrere, før resten af den nu hovedløse høne på forunderlig vis kom på benene og løb rundt på pladsen. Først væk fra hende, men så ændrede den retning og styrede lige mod den forstenede pige, der var stiv af skræk. Hele tiden tænkte hun "jeg skal nok klare det, min far er fanger. Min far er fanger. Min far er fanger. Jeg skal nok klare det." Men da den hovedløse høne kom for tæt på, og hun i et splitsekund så for sig, hvordan den måske ville fortsætte sit løb op ad hende, mens hun stadig havde hænderne fulde af dens levende artsfæller, så skreg hun. Hun skreg og skreg og husker ikke mere, før

hun langsomt kom til sig selv inde på gårdens køkkenbord, hvor konen talte beroligende til hende, holdt om hende og gav hende noget at drikke.

Chokket slog benene helt væk under hende, og hun var syg i en uge. Da hun endelig fik bugt med feberen og kvalmen og kom på højkant igen, mødte hun glad og optimistisk op i køkkenet. Der duftede fantastisk, og bondekonen havde gang i pottes og pander og bød Therecie velkommen igen. Nu var appetitten tilbage for fuld kraft, og den genopstandne hushjælp kunne slet ikke vente med at få at vide, hvad dagens menu bestod af. Rigtig god søndagsmad, lovede bondekonen og opfordrede Therecie til at tage lækkerierne i eget åsyn ved at åbne lågen til ovnen. Den unge pige lindede forventningsfuld lågen og mødte synet af to kyllinger på et roterende spyd. Hun smækkede ovnen i igen og stormede ud med hånden for munden. Endnu tre sygedage ventede, og først over 30 år senere har Therecie igen sat tænderne i hønsekød, der stadig kun fortæres med allerstørste overvindelse.

DRØMMEN OM MANDEN MED RYNKERNE

Efter strabadserne i det østjyske vendte Therecie hjem til Ittoqqortoormiit og familien. Barndommens anstrengte forhold til moderen og faderen var gledet i baggrunden, og den nu 17-årige teenager nød trygheden i de velkendte omgivelser og samværet med slægten. I denne periode drømte Therecie første gang en drøm, som skulle komme til hende igen og igen de næste mange år.

Hun står i en fiskerbåd, der er strandet. Hun er våd og har mudder, snavs og alger overalt. En masse mennesker myldrer ned til strandkanten for at hjælpe dem i fiskerbåden. Therecie ser ikke deres ansigter, men føler sig fortabt og udenfor. Pludselig opdager hun en lyshåret mand, der rækker ud efter hendes hånd og siger "du skal ikke være her" og vil hjælpe hende væk. Han kigger ikke direkte på hende, og hun ser ikke hans øjne. Men hun lægger mærke til rynkerne i hans pande. Han er ikke helt ung. Han får fat i hendes hånd og trækker hende med. Men menneskemylderet er for tæt, og de kan ikke holde fast i hinanden. Den lyshårede mand forsvinder i mængden, og Therecie vågner...

Efter at have drømt det samme nogle gange spørger Therecie sin livskloge mor, hvad den betyder. Men moderen vil ikke sige meget, bare at manden nok skal se hende i øjnene en dag, når tid er.

Therecie lægger ikke meget i drømmen, bliver højst lidt irriteret en gang imellem over den mystiske mand, som hjemsøger hende. Snart er det dog en anden mand, der optager hendes tanker. Hun har mødt den fem år ældre Salomon (navnet ændret, red.), som hun forelsker sig voldsomt i, og heldigvis er følelserne gengældt. Han er sød og charmerende, de har det rigtig godt sammen og lægger fremtidsplaner. Therecie har altid sagt, at hun ville have fem børn. Den første skulle være en dreng, derefter fire piger. Og der skulle gerne være tre år mellem hver. Sådan. Salomon var enig, de blev hurtigt gift, og Therecie blev mor for første gang som 18-årig. En lille dreng cementerede den nye families lykke, og minsandten om der ikke dukkede en lille pige op efter tre år. Da var Therecie og Salomon flyttet til Qaqortoq og stortrivedes med deres lille familie. Yderligere tre år efter blev Therecie gravid igen, i Tasiilaq, helt som planlagt.

Men så var det også slut med forudsigeligheden. Da hun var i sjetten måneder, mistede hun det ufødte barn, og en tragisk lavine var sat i gang. Sorgen var stor og næsten ubærlig for både Therecie og Salomon, men de talte aldrig om det. De kunne ikke være fælles om deres sorg og savn, tavsheden voksede, og smerten blev der. Langsomt men usvigeligt sikkert gik deres forhold i opløsning. Salomon begyndte at drikke. Drikke meget og tit. Therecie kæmpede for at holde hovedet oven vande og få en hverdag til at fungere, først og fremmest for de to børns skyld. Det blev sværere og sværere. I takt med, at Salomons drikkeri tog til, viste han også nye og for Therecie helt ukendte sider af sig selv. Han blev aggressiv og voldelig. Ikke over for børnene, men over for Therecie. Han var dominerende og besiddende, og hendes selvværd eksisterede ikke længere. Alt foregik på Salomons præmisser. Barndommens velkendte følelse af at være uduelig, uønsket og ikke at kunne slå til fyldte hendes sind, og som menneske blev hun mindre og mindre.

FLUGTEN

Hun arbejdede på byens børnehjem og tjente penge, men Salomon drak de fleste op. Sommetider blev han væk i flere dage, og det begyndte at gå ud over børnene. Therecies chef, børnehjemmets forstander, havde selvfølgelig lagt mærke til hendes tilstand og tilbød sammen med sin kone at hjælpe Therecie væk fra Salomon. Det tog hun imod med glæde og taknemlighed, men det var ikke så ligetil at forlade den voldelige ægte mand. Hun var overbevist om, at hvis hun meddelte Salomon, at hun ville forlade ham, var hendes liv i fare. Og børnene skulle for alt i verden ikke vokse op moderløse. Så flugten blev i al hemmelighed planlagt ned i mindste detalje. Therecies veninde og kollega Susanne blev også inddraget. Først og fremmest skulle flybilletten fra Tasiilaq og hjem til Ittoqqortoormiit bestilles, og det var et projekt i sig selv. Salomon arbejdede i samme bygning som billetkontoret, og normalt blev navnene på alle rejsende sat op på en tavle, så man kunne følge med i, hvem der skulle af sted hvornår. Forstanderen undersøgte hendes økonomi og regnede ud, at med den næste løn og opsparede feriepenge kunne hun betale billetterne til sig selv og børnene og leve af resten, mens hun søgte arbejde i Ittoqqortoormiit. Sammen med politibetjenten, der var hans gode ven, gik forstanderen ned til billetkontoret og forklarede den ansatte, at han skulle bruge billetter til den først mulige forbindelse til Ittoqqortoormiit, uden at nogen måtte få noget at vide. Det var om mandagen, og Therecie og børnene på nu syv og fire år skulle af sted om lørdagen. Det var en forfærdelig uge. Therecie tog lidt efter lidt halvdelen af deres tøj med på arbejde, vaskede på børnehjemmet og gjorde tasker klar der. Hun kunne ikke sove om natten af frygt for, at Salomon skulle få mistanke. Det sidste døgn var et mareridt. Han gik på druk om fredagen og vågnede på sofaen lørdag morgen, da Therecie var ved at gøre børnene klar til at tage af sted. Hun forklarede, at hun som så ofte før ville tage dem med på arbejde, hun skulle have weekendvagt. Salomon protesterede, han kunne godt passe sine unger. Therecie argumenterede forsigtigt med, at han jo måske havde tømmermænd og gerne ville have fred, og han overgav sig. Therecies hjerte bankede, så han næsten måtte kunne have set det gennem tøjet. Hun vidste,

at hun kun havde denne ene chance for at komme væk, ellers ville han slå hende ihjel.

Susanne ventede længere nede af vejen, og forstanderen var der også. Han tilbød at ringe efter en taxa til turen til heliporten, men Therecie takkede nej. Vejen gik alt for tæt på Salomons hus, det turde hun ikke. Så hun hankede op i børnene og gik en omvej for at komme frem. Hun syntes, det tog flere timer at få helikopteren ud af hangaren, og hun kunne næsten ikke stå på benene. Hun var så bange. Susanne hjalp med at tage sig af børnene, og hun måtte næsten bære Therecie hen til helikopteren. Men endelig, endelig startede rotorbladene, og langsomt forsvandt byen ud af syne.

Da de nåede Ittoqqortoormiit, gik der ikke mange sekunder, inden kamikposten havde nået Therecies forældre og søskende med budskabet om, at hun og børnene var med. Og da hun gik op gennem byen, og de kom hende i møde, var hun nærmest ude af stand til at bevæge sig mere. "Jeg er flygtet fra min mand," fik hun dog fremstammet, og det sidste hun husker, er sin mors arme og sin fars stemme, der lover hende, at hun ikke skal være bange mere. Hun havde brugt sine sidste kræfter.

GIFT MED "DEN ONDE SELV"

Men nu var hun hjemme, og familien fik hende på fode igen. Moderen fik hende bogstaveligt talt på benene, tog hende med på folkeregistret, på arbejdsmarkedskontoret og så videre, og ugen efter kunne Therecie starte på sit nye job som tolk i lægekonsultationen. Efterhånden aftog angsten, hun blev skilt fra Salomon og begyndte at finde sig til rette i sit nye liv i de trygge omgivelser. Det var også moderen, der sørgede for, at Therecie kunne starte på en uddannelse på socialpædagogisk seminarium i Nuuk samme efterår. Børnene skulle blive hos bedsteforældrene i Ittoqqortoormiit, for nu skulle Therecie finde sig selv. Inden hun nåede så langt, skete det helt uventede, at hun forelskede sig vildt og hovedkulds i den mand, der skulle blive hendes livs altoverskyggende kærlighed. Men tre måneder før Therecie var færdiguddannet, døde han pludselig, og med ham også en del af Therecie. Hun

blev helt slået ud og opgav at fuldføre uddannelsen. I stedet tog hun hjem til Ittoqqortoormiit til sine forældre og sine børn.

Igen lykkedes det hende at skabe sig en hverdag, hun begyndte at arbejde som timelærer på skolen, og efter en tid mødte hun igen en mand. Det var danske Peter (navnet ændret, red.). Therecie var ikke forelsket i ham, men han var sød og rar. Han var god mod hendes to børn og lovede hende guld og grønne skove. I dag beskriver Therecie ham som den onde selv. Rådden indeni.

I starten var alt godt, og som Therecie selv siger, så havde de alt. Der manglede blot den sidste gnist hos hende, men det betød mindre for hende end den tryghed, samlivet med Peter gav. De var sammen i elleve år og fik to døtre sammen. Forholdet begyndte dog at knirke, men Therecie forklarede det med, at Peter mistriivedes i Ittoqqortoormiit. De valgte at flytte til Danmark, til Fyn. Therecie trivedes ikke. Hun, der var vant til naturens frihed og det ubegrænsede udsyn fra vinduerne i de nordøstgrønlandske huse, havde det ikke godt med udsigten til murene fra lejigheden. Hun blev ensom og isoleret. Levede kun for børnenes skyld. Peter var beregnende og manipulerende og begyndte også at blive voldelig. Da Therecies far blev syg og døde, forbød Peter hende at rejse hjem til begravelsen. Det var der ikke råd til, sagde han. Hvis Therecie nævnte tanken om at forlade ham, truede han med, at hun så aldrig ville se deres fælles børn igen. Til sidst blev frygten for børnenes helbred dog større end angsten for retssalen, og Therecie tog sine børn med sig og flyttede ind på Odense Krisecenter. Her fik hun al den hjælp, hun havde brug for. Lange snakke med psykologer, socialrådgivere, pædagoger. Andre voksne mennesker, der ville hjælpe og støtte hende. Selv om Therecie havde mest lyst til igen at vende hjem til Ittoqqortoormiit, så blev hun i Danmark, ikke mindst af hensyn til sin og Peters ældste fælles datter. Hun havde altid været meget glad for sin far og savnede ham voldsomt og var på ingen måde interesseret i at skulle forlade landet. Den lille familie flyttede til et jysk krisecenter for at være tættere på Therecies søster og hendes familie, og herfra fik hun støtte til at kæmpe for sine børn i den retssag om forældremyndigheden, som Peter forlangte. En hård og opslidende retssag, hvor hendes eksmand forsøgte at overbevise dommeren om, at Therecie altid havde været

doven og ligeglad med sine børn. Hun havde dog ikke de store problemer med at bevise, at hun altid havde haft fuldtidsjob og i øvrigt havde passet hjemmet og børnene. Retssagen var den 21. december, og afgørelsen skulle falde en uge senere. Therecie husker ikke meget af den jul, for selv om sagen objektivt set var indlysende til hendes fordel, så sad angsten for at miste døtrene dybt i hende. Men hun fik forældremyndigheden og flyttede med pigerne ind i en lejlighed i samme by som søsteren.

ALDRIG MERE MÆND

Nu var det slut med mænd. Helt slut. Aldrig mere ville Therecie stole på eller tillade sig at holde af en af disse uforståelige skabninger, der uanset deres søde ord og smukke øjne viser sig fra helt andre sider, når der er gået lidt tid. Aldrig mere ville hun forelske sig og blive såret. De var jo alle ens. I stedet ville hun skabe en god tilværelse for sig selv og sine børn.

I byen, hvor de boede, havde Therecie en god veninde, som hun brugte rigtig meget tid sammen med. Veninden arbejdede på et værested for psykisk handicappede, og Therecie hentede hende ofte om fredagen, når hun fik fri, så de kunne gå en tur i byen, ose og hygge sig. Sådan var det også en sommerdag, hvor veninden var lidt længe om at blive færdig med arbejdet. Therecie ventede på hende og blev efterhånden noget utålmodig. Hun kunne se veninden i værestedets have, hvor hun stod sammen med en flok beboere og andre ansatte. Therecie nærmede sig og spurgte forsigtigt den nærmeste mand, hvad han var i gang med. Han stod med en vinduesramme til drivhuset, vendte sig om og kiggede på Therecie. Han fastholdt hende med et intenst blik, mens han begyndte at forklare, hvad rammerne og drivhuset skulle bruges til. I starten lød det fornuftigt nok, men inden længe var det totalt sort snak, der kom ud af hans mund, og Therecie blev bange. "Åh nej, det er en af de handicappede" tænkte hun og rykkede flere gange i veninden. Til sidst flygtede hun nærmest væk, med den undrende veninde efter sig. "Hvad synes du om Erik?" ville veninden vide. Manden med vinduet var hendes kollega Erik, men

